

En una entrevista, el primer ministre grec, Alexis Tsipras, parla sobre les reformes que ha previst, l'efecte polaritzant que el seu Govern ha provocat a Europa i la possibilitat d'un 'greccident' la sortida accidental de Grècia de la zona euro.

“La zona euro és com un jersei de llana: quan es comença a desfilar, s’ha acabat”

Alex Tsipras gairebé passa desapercebut a la seva enorme oficina a la mansió Maximos d'Atenes, i se'l veu molt relaxat. El nou primer ministre grec, d'esquerres i de 43 anys, una pedra a la sabata dels líders alemanys a Berlín, té una encaixada de mans fluixa. A la taula de conferències

hi ha un bloc de paper amb l'escut d'armes del Govern i unes notes escrites amb cura com a preparació per a l'entrevista.

Tsipras vol explicar les polítiques del seu Govern i a si mateix, explica, i afegeix que espera respondre a les preguntes d'una manera oberta i honesta

perquè els alemanys l'entenguin millor. Ara, comenta, és el moment ideal per a aquesta discussió, just després de les negociacions amb Brussel·les i poc abans que Atenes presenti els seus nous plans de reforma als ministres de finances de la Unió Europea, el dilluns 16 de març.

El primer ministre ha concedit una hora per a l'entrevista. Parla en grec quan explica els seus plans amb una veu profunda i tranquil·la, i fins i tot riu de tant en tant mentre es recolza còmodament al seient. La seva confiança en si mateix no arriba a ser arrogant, i sembla que s'arreli en la seva ferma convicció que la seva posició és la correcta. Explica que sap que la vida és plena de compromisos i que els compromisos també són vitals per a la cooperació del seu país amb la Unió Europea. "Hem de deixar els desastres enrere", diu Tsipras. "És per això, també, que volia parlar amb vosaltres".

—Primer ministre, la majoria dels seus socis europeus estan indignats. L'acusen de dir una cosa a Brussel·les i de després dir-ne una altra totalment diferent a Atenes. Entén el perquè d'aquestes acusacions?

—Diem el mateix a Alemanya que a Grècia. De vegades, però, els problemes es poden veure de diverses maneres segons la perspectiva [assenyala el seu got d'aigua]. Aquest got es pot descriure com a mig ple o mig buit. La realitat és que és un got que conté aigua fins a la meitat de la seva capacitat.

—A Brussel·les ha renunciat a les demandes d'una retallada del deute, però a Atenes en continua parlant. Què té a veure això amb el punt de vista?

—A la cimera vaig fer servir el llenguatge de la realitat. Vaig dir: abans del programa de rescat, Grècia tenia un deute sobirà equivalent al 129 per cent de la seva producció econòmica. Actualment, és del 176 per cent. No importa com es miri, és impossible mantenir aquest deute. Però hi ha diverses maneres de resoldre aquest problema: a través d'una retallada o reestructuració del deute, o amb bons l'amortització dels quals estigui lligada al creixement. El més important, però, és resoldre el veritable problema: l'austeritat, que ha provocat un augment del deute.

—És vostè lingüista o polític? Va dir als grecs que s'havien desfet de la troica i ho va vendre com una victòria, però la Comissió Europea, el Fons Monetari Internacional (FMI) i el Banc Central Europeu (BCE) encara monitoritzen les seves reformes.

Ara simplement els anomena "les institucions".

—No, no és una qüestió de terminologia. Això té a veure amb el nucli de la qüestió. Tots els països d'Europa han de treballar en conjunt amb aquestes institucions. Però això és una cosa molt diferent d'una troica que no passa comptes amb ningú. Els seus representants van venir a Grècia per supervisar-nos estrictament. Ara, tornem a parlar directament amb les institucions. Europa s'ha tornat més democràtica gràcies a aquest canvi.

—Quin canvi? Encara ha de presentar els seus plans de reforma a tres "institucions" perquè els aprovin.

— Les institucions no aprovaran les

reformes. Poden intervenir en el procés i establir un marc que s'aplica a tot Europa. Abans, la troica enviava un correu electrònic al Govern grec dient-li què havia de fer. Les reformes que hem previst són necessàries, però ara les decidim nosaltres mateixos. Ningú no ens obliga a aplicar-les. Volem aturar l'evasió fiscal a gran escala i el frau fiscal més que ningú. Fins ara, només han pagat les persones de baixos ingressos i no pas els rics. També volem fer que l'Estat sigui més eficient.

—Però encara estem una mica confosos. Grècia vol i necessita un tercer paquet de rescat al juny, quan es quedi sense diners?

— Jo no diria que és un rescat.

—Com ho anomenaria?

Amb el president de la Comissió Europea, Jean-Claude Juncker. Segons Tsipras "el BCE s'aferra a

—Diria que Grècia té necessitats de finançament. Hem consolidat massivament el nostre pressupost els darrers anys i ara tenim superàvit primari en lloc de dèficit. Però encara no podem demanar diners nosaltres mateixos als mercats de capital. Per fer-ho, hem de recuperar la confiança, ser competitius i tornar a tenir creixement. Fins que no arribi aquest moment, però, ens hem de finançar d'una altra manera.

—I això vol dir que necessita els diners dels europeus.

—Miri, això no es tracta de filantropia per a Grècia, sinó de coresponsabilitat i solidaritat europea. Si Grècia no pot pagar el seu deute, això també afecta els nostres socis. Així doncs, cal una xarxa de seguretat per a Grècia i

també hem de tornar als mercats de capital tan aviat com puguem. Però això no es pot combinar amb un programa que ha conduït a una situació d'angoixa social; en necessitem un que condueixi al creixement.

—Això, probablement, és el contrari del que el Govern alemany voldria escoltar.

—Alguns creuen que la inversió es pot incentivar amb la reducció dels costos laborals, però ja els hem reduït en un 40 per cent i això amb prou feines ha donat lloc a cap nova inversió. Els diners que van arribar a Grècia anaven destinats a salvar els bancs, i no van resoldre el nostre problema de liquiditat. No volem demanar préstecs sempre; volem sortir d'aquesta situació. Però només ens podem comprometre a aplicar aquelles mesures que som capaços de posar en pràctica.

—Si l'entenem bé, vol més préstecs, però no es vol sotmetre a més controls.

—En una societat que s'esfondra i en un país amb una crisi humanitària, no es poden rebaixar encara més els salaris. Podem, però, continuar endavant amb les reformes estructurals. Volem crear institucions que apliquin eficientment els impostos. Volem modernitzar el poder judicial perquè ja no calgui esperar tot un any per a un veredict. En el futur, també hauria de ser possible crear una empresa d'una manera ràpida i sense gaire burocràcia. També desenvoluparem un registre de terrenys i de la propietat, una promesa des de l'any 1930.

—Per què creu que aconseguirà fer el que els seus predecessors van prometre fer, però no van poder fer?

—Perquè no formem part del sistema antic, com els nostres predecessors. En particular, restringirem les activitats incontrolades dels oligarques. Dirigeixen els mitjans de comunicació i encara reben grans préstecs dels bancs, en contrast amb les empreses normals. També ens agradaria supervisar els proveïdors de l'Estat, que han establert grans càrtels. Cap persona raonable no pot oposar-se a aquest pla, i estem decidits a aplicar-lo.

—Què passa amb les privatitzacions?

—En aquest àmbit, de fet, tenim un enfocament diferent. Hem de fer que

“No ens ho podem vendre tot, perquè, si no, els ingressos desapareixeran en el forat del deute”

els béns de l'Estat siguin útils, però no ho hem de vendre tot, perquè, si no, els ingressos desapareixeran directament dins del forat negre del deute. En lloc d'això, volem utilitzar els ingressos de les companyies de propietat estatal per reforçar l'estat del benestar.

—El dilluns (16 de març), el seu Govern presentarà les primeres propostes de reforma a Brussel·les, que després hauran d'aprovar els ministres de finances de la zona euro. Quin és el seu pla?

—Proposarem sis reformes que estan preparades per aplicar-se. La primera: la lluita contra la crisi humanitària. Volem crear una targeta electrònica que els ciutadans podran utilitzar per accedir a serveis públics per als quals abans calia adreçar-se a set organismes. Els més necessitats també la podran utilitzar per pagar menjar i electricitat. La segona: la reforma de l'administració necessària per fer l'Estat més eficient. La tercera: la introducció d'un pla de pagament per als deutes tributaris. La quarta reforma està relacionada amb l'administració tributària i la cinquena té com a objectiu la creació d'un consell fiscal políticament independent. La sisena és la creació d'un grup de treball per a les auditories fiscals dirigides a combatre el frau fiscal també en el cas de les classes mitjanes.

—El primer punt sona com a encara més despesa. Com vol finançar-lo?

—Ja hem presentat un projecte de llei al Parlament. Es correspon amb la nostra promesa d'establir justícia social. La crisi humanitària és un dany col·lateral del programa de rescat. Actualment, el 35 per cent dels grecs viu per sota del llindar de la pobresa i 600.000 nens no tenen prou menjar, segons UNICEF. Ja hem rebut finançament de la UE per lluitar contra la crisi humanitària i parlaré amb el president de la Comissió Europea,

la corda al voltant dels nostres colls”.

“No volem demanar préstecs sempre. Però només ens podem comprometre a aplicar mesures que som capaços de posar en pràctica.”

Jean-Claude Juncker, els propers dies per saber si podem rebre fons addicionals.

—A la resta d'Europa, la gent està preocupada pel seu pla per permetre que els grecs paguin impostos en fins a 100 quotes mensuals. No l'amoïna que un pla d'aquestes característiques faci que els ingressos fiscals s'esgotin del tot?

—Més aviat al contrari. Això crearà ingressos immediats per a l'Estat. De moment, el deute fiscal dels grecs augmenta en mil milions d'euros cada mes. Volem revertir aquesta tendència. Per descomptat, no oferirem aquesta possibilitat a les persones que puguin pagar.

—Com és exactament el consell fiscal que vol crear?

—Serà una autoritat fiscal independent de la política. Sap com era, abans? Les grans empreses podien trucar al primer ministre aquí, a la mansió Maximos, i les condicions es canviaven a favor seu d'un dia per l'altre. Això ja no serà possible.

—De debò creu que això li permetrà obligar els rics a pagar?

—Segurament sap que hi ha dues Grècies. Una és la Grècia dels 4 milions de persones que viuen per sota del llindar de la pobresa. Pot veure l'altra Grècia si surt una nit d'estiu a un club nocturn de Bouzouki a la costa o va a Mykonos. És la Grècia dels evasors d'impostos i els tramposos. Sabem molt bé que molts d'aquests bars i restaurants no emeten factures. Serem molt estrictes amb aquesta Grècia.

—I què el fa estar tan segur que se'n sortirà?

—Estem formant un grup de treball per a controls específics i el personal es canviarà cada dos mesos perquè no es torni corrupte. Tenim un ministre que és el responsable de la lluita contra l'evasió fiscal, un antic fiscal. Es crearà també una organització independent que no estarà influenciada pel sistema polític.

—Això sona molt ambiciós en un moment en què els diners ja s'estan acabant. Al març, ha de pagar una

mica menys de quatre mil milions d'euros, però no està programat oficialment que rebí el proper tram del programa de rescat fins a finals d'abril. Serà capaç de superar aquest mes?

—Per desgràcia he d'admetre que, durant els últims 30 dies, he passat el 90 per cent del temps negociant com podem complir amb els terminis per tal de garantir el nostre finançament. Això no és ni productiu ni creatiu. La reunió de l'Eurogrup del 20 de febrer, quan es va ampliar el nostre contracte de préstec, va ser un pas important. Es va prendre la decisió de donar-nos un respir, però el BCE encara s'aferra a la corda del voltant dels nostres colls.

—I d'on traurà els quatre mil milions d'euros?

—Grècia podria emetre bons de l'Estat a curt termini, lletres del tresor...

—... però per fer-ho, necessitaria que el BCE hi accedís, però no ho permetrà.

—Si el BCE insisteix en aquesta decisió, que en la nostra opinió no és la

“La gent no s’arriscarà a la desintegració d’Europa perquè emetem unes lletres del tresor de 1.600 milions d’euros”

correcta, aleshores prendrà una responsabilitat important. El *thriller* que vam veure abans del 20 de febrer tornarà. Això, però, seria una decisió política que no ha de ser presa per tecnòcrates.

—**El BCE és políticament independent.**

—Estic segur que es prendran les decisions necessàries i que farem disminuir la bretxa de finançament a finals d’abril.

—**Molts experts temen un greccident, la sortida accidental de Grècia de l’euro. Si el BCE no està d’acord amb les seves lletres del tresor, això és precisament el que podria passar.**

—No m’ho puc imaginar. La gent no s’arriscarà a la desintegració d’Europa per unes lletres del tresor de gairebé 1.600 milions d’euros. A Grècia hi ha una dita per a aquesta situació: a un home mullat no li fa por la pluja.

—**Més endavant es presenta un conflicte molt més important. Vol posar fi a les polítiques d’austeritat, però la cancellera alemanya, Angela Merkel, no ho vol permetre. Aquestes posicions tan divergents es van passar per alt com a “ambigüitat creativa”, tal com el seu ministre de Finances, Yanis Varoufakis, ho va anomenar. Però al juny ja no serà possible ignorar aquest conflicte.**

—Per això hem d’aprofitar bé aquests quatre mesos. Europa s’enfronta a un dilema: o s’accepten les demandes de la gent del sud, que ha patit molt a causa de l’austeritat, i es fan correccions, o es reacciona de manera arrogant i punitiva. Si això arribés a succeir, Grècia s’ofegaria gradualment. Això, però, ja no sols significaria un perill financer, sinó també polític.

—**Per a qui?**

—El moviment civil creixent per un canvi de rumb al sud aleshores es convertiria en un corrent antieuropeu. Castigant Syriza a Grècia, no disminuïx la dinàmica de Podem a Espanya, sinó que l’incita a convertir-se en un corrent antieuropeu. Així s’enforteix Beppe Grillo a Itàlia, Marine Le Pen

a França. I els opositors de la Unió Europea, com Nigel Farage a la Gran Bretanya, estaran molt i molt contents.

—**És clar que en alguns països estan a favor de rebaixar l’austeritat. Però vostè es va aïllar durant les negociacions amb altres països de l’eurozona. Fins i tot va atacar els Governos d’Espanya i Portugal no fa gaire, i es va queixar de la seva manca de suport. Realment cal que els europeus parlin entre ells d’aquesta manera?**

—No es pot parlar de conflicte entre països. Grècia no divideix els Estats entre amics i enemics. Era una crítica a les polítiques d’austeritat. La interpretació que Grècia està aïllada és del tot errònia. Durant les negociacions, hem experimentat una solidaritat per part de tot Europa que no havíem vist des dels temps de la dictadura.

—**Però hi ha tensions entre Alemanya i Grècia.**

—L’ambient que es va crear en el passat —a Grècia, però també a Alemanya— no era bo. De fet, hi ha un clima injust cap a Grècia a Alemanya. Mitjans com el diari *Bild* retraten tots els grecs com a ganduls cobdiciosos i estafadors. I aquí, a Grècia, els alemanys són retratats com a persones tossudes que ens odien. Però no es tracta d’un enfrontament entre la gent, és un conflicte entre les forces conservadores i les d’esquerra. Un bàndol pressiona per aplicar l’austeritat i l’altre vol creixement.

—**La seva única eina per modificar l’austeritat és una amenaça creïble d’abandonar l’euro?**

—Jo descarto que Grècia abandoni la zona euro perquè m’encanta Europa. Crec que la zona euro és com un jersei de llana: quan es comença a desfilar, ja no es pot aturar.

—**A Alemanya, algunes persones, incloent-hi representants del Govern federal, creuen que l’euro seria més fort sense Grècia. Al seu partit també hi ha una minoria que vol tornar al dracma.**

—Si demà haguéssim de celebrar un referèndum amb la pregunta: “Preferiu la vostra dignitat o que continuï aquesta política indigna?”, aleshores tothom triaria dignitat independentment de les dificultats que acompanyarien aquesta decisió. Però l’amenaça per a l’Europa d’avui no és ni Syriza ni Podem, és el Front Nacional de França o Alternativa per a Alemanya (AfD).

—**Hi ha molta gent a Berlín que no creu que el rendiment del seu Govern inspire gaire confiança. Se senten provocats pel ministre de finances, Yanis Varoufakis.**

—Tothom té dret a opinar. Nosaltres no interferim en la política interna alemanya ni dictem als alemanys qui ha de ser el nou ministre de finances o el canceller. És per això que preferim que els nostres socis ens deixin decidir qui volem que siguin els nostres representants.

—**És cert que va ordenar a Varoufakis que concedís menys entrevistes?**

—He demanat menys paraules i més acció a tots els membres del consell de ministres, no sols a Varoufakis.

—**En les últimes setmanes, s’hareunit amb molts dels millors polítics d’Europa. És només casualitat que encara no hagi visitat Angela Merkel?**

—No és casualitat. Vaig rebre una invitació de François Hollande, de Matteo Renzi, del canceller federal austríac i el primer ministre belga, i fins i tot de David Cameron, però no he rebut cap invitació d’Angela Merkel. Si rebés una invitació de la cancellera, l’acceptaria immediatament. He parlat amb ella per telèfon i durant les cimeres. Crec que tenim una bona relació i que hi ha bona química entre nosaltres.

—**Per què no inicia la primera visita vostè mateix?**

—Encara no n’he demanat cap, fa poc que sóc primer ministre. He estat disposat a reunir-me amb tothom que vulgui. Quan havia de parlar amb Merkel, li vaig trucar. No vaig a llocs on no m’han convidat.

*Manfred Ertel, Katrin Kuntz
i Mathieu von Rohr*

© *Der Spiegel*

Traducció de Paula Arnas Antolín